

Teema: Seminar: EL koolipiima ning kooli puu- ja köögiviljaprogrammid: ülevaade peale esimest kooliaastat

Toimumisaeg ja koht: 11. oktoobril 2018. a., Euroopa Komisjon, Brüssel

Aruande koostas: Meeli Lindsaar

1. EL KOM-i Põllumajandus ja maaelu arengu direktoraadi asepeadirektor Rudolf Moegele

kinnitas, et koolipiima ning kooli puuvilja ja juurvilja programm jätkub ka uuel eelarveperioodil. See poliitiline otsus on tehtud. Plaanis on programmi rakendamist lihtsustada, kuid toonitas, et lihtsustamine võib olla kaugel lihtsusest. See mis ühele tähendab arusaadavamaks tegemist, võib teisele tähendada hoopis asjade keerulisemaks minemist. Sellega olid nõus mõned hiljem sõna võtnud LR-d, kelle sõnul uus programm läks taotlejale küll lihtsamaks, kuid tõstis töökoormust riigisektoris. Moegele sõnul mõlema programmi eelarvet plaanis vähendada ei ole, vaatamata asjaolule, et ÜPP rahastus väheneb uuel perioodil 3,7% (Riigikantselei andmed). Hilisemates aruteludes kinnitas KOM-i esindaja, et eelarve väheneb vaid UK välja astumisest tuleneva raha ümberjaotuse vähenemisest. UK on üks riikidest kus mõlemat programmi ei rakendata täismahus ning UK ümbriku ülejääk jaotatakse LRde vahel ära. Sellest tulenevalt LRde jaoks raha väheneb, kuid LRde enda ümbrikud jäävad samaks. Muuhulgas toonitas KOM-i esindaja, et koolipiima ja puuvilja programm jääb eraldiseisvaks ning LR-d ei pea seda eraldi kajastama oma uues ÜPP strateegiakavas.

2. Maria Giulia MEDICO, Unit AGRI.G.3 – Loomsed tooted, andis ülevaate programmide rakendamisest LR-des. Kogu info on olemas KOM-i kodulehel

https://ec.europa.eu/agriculture/school-scheme_en. Programmi rakendavad kõik LR-d. 12 LR-s kasutatakse programmides ainult värsked puu ja juurvilju, mujal ka töödeldud, nt suppidena või mahlana. Algses KOM-i poolses koolipiima ja puuvilja ettepanekus pakuti välja, et koolides võib pakkuda ainult värsket puuvilja ja värsket piima. Kahjuks läbirääkimistel teksti muudeti ning otsustusvabadus jäi LR-le. Lisatud suhkrud pole lubatud. Toorpiima jagamine on KOM-i sõnul võimalik, kui see on ohutu. Kuid KOM-l puudub info kas mõni LR toorpiima programmides kasutab. Kuues LR-s on lubatud jagada ainult värsket piima, st ühtegi muud koostisosa ei ole lubatud lisada. Osades riikides on lisatud nõue, et toode peab olema orgaaniline või mõni muu keskkonnast tulenev nõue. Mitmes riigis on olemas TG-d ja olemas tehnilised toetused. FR esindaja ettekandest tuli välja, et nende piimaprogrammis peab kasutama kas orgaanilist või FR-i geograafilise tähisega tooteid. Eesmärk lisaks tervisliku toitumise propageerimisele on reklaamida oma kohalikke märgitooteid.

3. AT terviseministeeriumi esindaja tutvustas uuringut laste toitumisest, milles tuli välja, et rohkem ülekaalulisi lapsi on koolides, kus ei ole spordisaali ning kus ei pakuta tervislikku koolitoitu ning koolides, kus õpilased said ise toitu valida ja osta. Huvitav fakt, et AT-s on ülekaalulisi lapsi sama palju kui alakaalulisi. AT jaoks koolipiima strateegia välja töötamisel oli suurimaks

väljakutseks laste piima tarbimise harjumuse muutmine. Nimelt suurem osa piimast tarbitakse ära kakaona, seda mitte ainult koolides vaid ka kodudes. 2016. a tehti strateegiline muudatus, koolid kus jagatakse joogipiima ja jogurteid saavad programmis kõrgema finantseeringu. PL põllumajandusminister rõhutas, et nemad on välja töötanud kindla nimekirja toodetest, mida võib programmi raames jagada. Enamus piimast antakse joogipiimana. Maitsestatud joogid asendati värsket jogurti või piimajookidega. IR-s pakutakse ainult värsket piima. Neil probleemel piima jahutamise, kuna koolidel sööklaid ei ole ning koolitoitu koolides ei pakuta. Tehti võistlus koolidele, kus eduka rakendamise eest saadi koolile uusi spordivarustusi ning terve spordinädal õpilastele. FR tegi listi nimekirja puuviljades nõudeid oli kaks kas geograafilise tähisega või orgaaniline toode, piimaprogrammis jagatakse lisaks lehmapiima toodetele ka kitse kui lambapiima tooteid.

4. Fabien SANTINI, põllumajandusturgude vaatlussüsteemi nõunik: Trendid ja poliitikavahendid kohalike ostude ja lühikese tarneahela toetuseks rääkis määruse 1308/2011 artikkel 23 lõike 11 valguses, millised on võimalused kitsendada koolipiima ja puuvilja programmis nõudeid kohalikele tootele. Osad LR on seda teed läinud ning programmis öeldakse, et jagatud tooted peavad olema kohalikud, sesoonsed, orgaanilised vmt. Local food system on definitsiooni küll kasutatakse, kuid tegelikult pole see kunagi sisustatud. Midagi võib leida määruse 2014/807 artiklist 11.

5. Laura GENNARO, teadur, Itaalia Põllumajandusuuringute nõukogu (CREA): näited meetmetest tegi huvitava ettekande, kuidas IT-s läbi teaduslike uuringute lükati ümber erinevad piima kohta käivad valemüüdid. Nt müüt, et teise liigi piima joovad ainult inimesed. Ettekandes näidati pilte kassidest, koertest ja loomaaiatitidest, kes lutipudeleid imesid või kuidas koeraema tiigrikutsikad toidab. Lisaks rääkis ettekande tegija, et kuidas inimesi panna sööma toitu, mida nad muidu ei sööks.

6. KOM-i huvitavad väljaütlemised uute algatuste osas:

- **KOM koostab raportit esi- ja tagasiltide märgistusele. Hetkel on LR-del selles osas vabad käed.**
- **KOM töötab välja toitumissoovitust, milles on jätkusuutlikkuse teema fookuses.**